

Tajemný vrah ze zlatnictví

Ačkoli dnes patří **Cardillac** Paula Hindemitha mezi uznávané meziválečné opery, mnoha generacím českého publika zůstává neznámý. Už proto je ostravská odvaha uvést tuto operu chvályhodná.

HELENA HAVLÍKOVÁ

Cardillac (s opusovým číslem 39) byl poprvé uveden v roce 1926 v Drážďanech a pouze o rok později v Novém německém divadle v Praze. Hindemithovy meziválečné opery jsou hledáním uměleckého výrazu generace umělců a intelektuálů, kteří po zkušenostech apokalypsy první světové války měli pochybnosti, jakým směrem se vydat v atmosféře rozvratu starých hodnot a předzvěstí dalších tragédií.

Námět opery vychází z povídky romantického vypravěče fantasticky vizionářských příběhů – E. T. A. Hoffmanna a jeho povídky *Slečna ze Scudéry*. Příběh zlatníka Cardillaca z Paříže 17. století můžeme chápat jako „detektivku“ o tajemném vrahovi, který zabíjí všechny, kdo si od něho koupili jeho šperk – nebo jako alegorii pochybnosti tvůrce o tom, zda mistrovské dílo je již dokončeno, a neo-

choty se ho vzdát, protože patří jen jemu. Ostatně sám Hindemith pocítil potřebu po válce operu důkladně přepracovat. V Ostravě se ovšem hrála původní, dnes většinou uváděná verze o třech dějstvích.

Ostravská inscenace nehledala inspiraci v německých expresionistických filmech doby vzniku *Cardillac*, ale zejména v kostýmech Zuzany Krejzkové se inspirovala spíše barokem doby Ludvíka XIV. Režiséru Jiřímu Nekvasilovi se podařilo vystihnout atmosféru strachu a úzkosti i fanatismus plebejského davu, eleganci a noblesu dvorské společnosti a především charisma zlatníka jako zatvrzelého tvůrce posedlého svým dílem.

Světelná scéna Petra Matáska

Nekvasilovi v tom velmi napomohla v principu jednoduchá scéna Petra Matáska: její prázdný prostor tvořovalo především světlo. V dynamických proměnách z propadla tajuplně vyjízděly dveře zlatníkovra kramků, aby se za těmi, které se zvedaly do provaziště, v masce a černé kápi potichu vytrácel na cestu za dalšími loupežnými vraždami.

V našich podmínkách nadstandardní práci odvedl při hudebním nastudování velice obtížné partitury Robert Jindra s orchestrem, který zněl v čitelných strukturách, a v rozsáhlých výstupech také sbor pod vedením Jurije Galatenka. Vel-

ké uznání zaslouží všichni sólisté – při premiéře především výkon barytonisty Jacka Straucha v titulní roli robustního, vůči okolí nerudného řemeslníka, umanuté soustředěného na svoji práci. Také ostatní v Hindemithovi zkoncentrovali své síly do výkonů, které v kontextu jejich současného repertoáru patří k nejlepším: Eva Dřízgová-Jirušová jako Cardillacova naivně důvěřivá dcera, WeiLong Tao jako její odhodlaný bojovný mileneček, Luciano Mastro v roli elegantního Kavalíra, Zuzana Švéda jako svůdná Dáma, Jan Štáva jako podlouhý obchodník se zlatem i David Szendiuch coby suverénní velitel policejní hlídky.

Po Massenetově Wertherovi a Giordaniho Fedoře se ostravská opera profiluje jako dramaturgicky odvážná scéna, které se daří dodat nově objeveným titulům i moderní a ptažlivý inscenační tvar. Protože se *Cardillac* asi nestane běžným repertoárovým titulem, diváci by si neměli ostravské uvedení této opery nechat ujít.

Paul Hindemith: Cardillac
Hudební nastudování:

Robert Jindra

Režie: Jiří Nekvasil

Národní divadlo moravskoslezské,
premiéra 23. června 2011

Autorka je operní kritička